

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT / JAARGANG 46 / 26 MAART 2026 / Nr 23

“Als beginnend universitair docent word je in het diepe gegooid **en moet je het zelf uitzoeken**”

P.6-7

‘Neem nu gas terug!’
Hoe een hi-tech schoenzool sportblessures moet gaan voorkomen

P.5

Column:
“Kennelijk is het college van bestuur **het contact met de academische gemeenschap kwijt**”

P.3

“Erg onverwachts”
Tweedejaars rechten Aurele Boesten gaat als enige student de Maastrichtse gemeenteraad in

P.3

Portret:
“Ik werkte hard op school. **Een jaar overdoen kon niet, daarvoor was geen geld**”

P.4

Volgende week verschijnt er geen papieren *Observant*. Lees het laatste nieuws op www.observantonline.nl

redactioneel

Verzinsels

“Waarom trad bisschop Gijsen af?”, tikte ik in bij Google. Ik wist dat er iets had gespeeld rond seksueel misbruik, maar wist niet meer hoe het precies zat. In het AI-overzicht bovenaan mijn scherm popten termen op als “aanhoudende conflicten” en “affaires”. Nogal vaag, dus klikte ik op de verwijzingen naar het *AD*, *Trouw*, *NRC*, *Wikipedia*. Een halfuur later bleek het allemaal wat gecompliceerder dan gedacht. Het mooie (en tijdrovende) van journalistiek speurwerk is dat je van het ene artikel bij het andere uitkomt en steeds meer komt te weten: feiten op basis van betrouwbare bronnen.

Over AI-gebruik in de journalistiek was vorige week nogal wat te doen. Peter Vandermeersch, oud-hoofdredacteur van *NRC*, was de fout in gegaan. Vandermeersch blogde als ‘fellow’ in dienst van het Belgische mediaconcern Mediahuis over journalistieke kwesties als AI. Hij wist maar al te goed van de risico’s, dat AI weleens wat kon verzinnen. En nu had hij toch die verzinsels (citaten) overgenomen in zijn blog. Hij had “de kracht van AI-hallucinaties onderschat”, gaf hij toe.

Strikte regels hebben we op de *Observant*-redactie nog niet, omdat we ChatGPT of Copilot voor ons werk nog maar mondjesmaat gebruiken. Maar we zijn altijd op onze hoede. Het is een taalmodel dat woorden voorspelt, geen feitendatabase. Daarbij ligt ChatGPT behoorlijk onder vuur nadat OpenAI bekendmaakte dat het een deal heeft gesloten met de Amerikaanse overheid. Men vreest dat AI-modellen onder andere worden ingezet bij militaire operaties. Dat zet ook deze redactie aan het denken.

Wanneer we AI wel hanteren? Soms bij de vertaling van een paar zinnen in het Engels (al onze artikelen gaan naar vertalers van vlees en bloed) of wat creatieve input voor een kop boven een stuk. Om vervolgens te concluderen dat het allemaal vreselijk cliché is. Ik liet onlangs een hoofdpuntenanalyse los op een onbegrijpelijke nota, als check, om te kijken of ChatGPT nog met iets anders op de proppen kwam (antwoord: nee). Daarbij moeten we ook de hand in eigen boezem steken, we zijn AI-amateurs, niet getraind in het invoeren van de juiste prompts (vraag of opdracht) en daarmee bepalen we grotendeels wat AI ons voorschotelt. ChatGPT een ‘schrijf-assistent’ noemen? Zeker niet. Daarvoor vertrouwen we voorlopig liever op elkaars hersenen en creativiteit.

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie

serie terug in de teit

Pastorale perikelen

Op bezoek bij katholieke studentenvereniging Servatius in 1986, links pastor Peró Foto: Paul Mellaart

1975-heden

“Je moet je mijn werk voorstellen als dat van een huisarts. Je bent niet altijd nodig, maar het is fijn dat je er bent”, tekende deze krant in 1981 op uit de mond van vertrekkend studentenpastor, pater jezuiet Frits van der Ven. Zo fijn vond bisschop Gijsen van Roermond dat niet. Hij kon maar niet verkroppen dat Van der Ven samen met een (protestantse) dominee de eucharistie vierde bij het studentenpastoraat; de man werd de laan uitgestuurd. Ook een volgende katholieke studentenpastor moest vertrekken bij Tafelstraat 13, waar het oecumenische pastoraat huisde, deze keer vanwege zijn openlijke homoseksualiteit waar Gijsen grote problemen mee had. De pastor weigerde echter om op te stappen, lezen we in de *Observant*-archieven, waarop het bisdom besloot een eigen pastoraat op te richten (en te financieren). De naam: In de Fortuyn, pal naast de Matthiaskerk in de Boschstraat. Lange tijd stond Fernando Peró er aan het hoofd. Hij omringde zich daar met studenten van de katholieke studentenvereniging Servatius. *Observant* besloot er eens een kijkje te nemen, ergens in 1993, toen Gijsen net onverwacht was afgetreden vanwege gezondheidsredenen, later werd duidelijk dat er nogal wat speelde rondom seksueel misbruik. Hoe dat bezoekje van de redacteur aan Peró en Servatius verliep? Hij vroeg naar het aftreden van Gijsen, naar hun standpunten over euthanasie, samenwonen en abortus, naar het lidmaatschap van Peró van Opus Dei, een zeer conservatieve katholieke organisatie die door critici wordt vergeleken met een sekte. “Ik ben priester van Opus Dei, akkoord”, zei Peró. “Maar mijn functie is studentenpastor, en dat ben ik 24 uur per dag. Als zodanig ben ik alleen verantwoording schuldig aan de bisschop en aan niemand anders.” En wat vond hij van die ‘andere’ katholieke studentenpastor die aan het werk was bij Tafelstraat 13? Welke collega, leek Peró te suggereren. Er was maar één katholieke studentenpastor en dat was hij: “Ik ben de enige die door het bisdom als zodanig is benoemd.” Het artikel viel overigens niet in goede aarde bij Servatius. Achteraf beschuldigden studenten de redacteur van tendentieuze verslaggeving. “Het moest smeuïg zijn.” Katholieke studentenvereniging Servatius werd eind jaren negentig opgedoekt. Het aantal actieve leden was

klein, de huur van het gebouw te hoog. Everard de Jong had het, voordat hij in 1998 werd benoemd tot hulpbisschop, wel nog geprobeerd als opvolger van Peró, maar zonder resultaat. In een interview zei De Jong het spijtig te vinden dat hij het studentenpastoraat niet “grondiger” had aangepakt. “In het begin had ik me voorgenomen om gewoon studentenhuizen af te gaan. Aanbellen en zeggen: ik ben de studentenpastor, mag ik me even voorstellen? Dat hebben mensen van Servatius afgeraden. Die dachten: dat is toch te opdringerig. Nu denk ik: waarom heb ik dat eigenlijk niet gedaan?”

Toevallig stapte op dat moment ook de katholieke pastor bij Tafelstraat 13 op. Misschien dan toch één gezamenlijke kandidaat? De Jong zag het niet gebeuren. De Tafelstraat

“Je kunt niet twee pastors hebben die zich allebei katholiek noemen. Dat is voor de buitenwereld onverkooftbaar en onbegrijpelijk”

had volgens hem “een eigen opinie” terwijl “de bisschoppen uiteindelijk [bepalen] wat katholiek is. Er is een bepaald copyright, een bepaald merkrecht en dat is toch aan de bisschoppen en paus. En je kunt niet twee pastors hebben die zich allebei katholiek noemen. Dat is voor de buitenwereld onverkooftbaar en onbegrijpelijk.” De Jong had het goed ingeschat: er kwamen weer twee pastors, de ene bij Tafelstraat 13, de ander bij de Onze Lieve Vrouwebasiliek.

Hoewel de oecumenische Tafelstraat steeds meer studenten wist te bereiken om te bidden, zingen, tekenen, koken of mediteren, werd het financieel lastig. Het pand werd jarenlang bekostigd door de universiteit. De salarissen van de studentenpastors echter niet; in 1978, toen Frits van der Ven officieel werd voorgedragen, wilde de Rijksuniversiteit Limburg géén geld uitgeven aan een pastor, want zo zeiden de bestuurders, het is géén rooms-katholieke universiteit. Voor de anderen gold hetzelfde. Bezuinigingen deden Tafelstraat 13 de das om. Ze verhuisden naar Capucijnenstraat 122; de naam veranderde in InnBetween. Inmiddels zijn ze weer verkast, voorlopig althans, naar het Kaleido-gebouw op Tapijn.

Wendy Degens

Dit is een serie over 50 jaar UM. We duiken in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

Tekort aan stroom door komst nieuwe collegezaal

DUB30 krijgt enorme gevel met zonnepanelen

Geen zonnepanelen op het dak, maar verwerkt in de gevel van het pand. Op die manier wil de Universiteit Maastricht het stroomtekort aan Duboisdomein 30 oplossen.

Een groot deel van het pand wordt gebruikt door de Faculty of Science and Engineering, die de afgelopen jaren flink is gegroeid. Zo kwamen er verschillende laboratoria en onderwijsruimtes bij, én de *ETpathinder* – een soort miniatuurversie van de Einstein Telescoop. Bovendien is recent de bouw van een nieuwe collegezaal gestart, die plek moet gaan bieden aan zo'n 250 studenten.

“Op piekmomenten verbruiken we nu al meer elektriciteit dan contractueel is afgesproken met netbeheerder Enexis”, zegt Ivo Maessen, programmamanager verduurzaming vastgoed aan de UM. “Daar zijn ze niet blij mee, maar we kunnen momenteel niet anders.” Met de collegezaal erbij wordt de situatie nog nijpender. “Bij een volledige bezetting zijn er dan bijna dubbel zoveel mensen in het gebouw als nu. Zij zelf en hun apparaten produceren veel warmte. Zeker in de zomer ben je dan veel meer energie kwijt aan koeling.” Hoewel meerdere universiteitsgebouwen qua energieverbruik “al op het randje zitten van wat mogelijk is”, is de nood in DUB30 het hoogst.

Hier zelf energie opwekken is dus het devies. Zonnepanelen bieden uitkomst, maar ze simpelweg op het dak plaatsen is lastig. “Daar is ook ruimte nodig voor andere installaties en bovendien wordt dat te zwaar.” Vandaar de geplande ‘energiewand’, waarbij de panelen in de glazen gevel zijn geïntegreerd. Voor een groot gebouw is zoiets een primeur in Maastricht, wist *De Limburger* vorige week te melden. Volgens de krant toonden de leden van Maastrichtse welstands- en monumen-

De zuidgevel van DUB30 wordt bekleed met zonnepanelen Foto: Observant

tencommissie zich “lyrisch” over de plannen. De bedoeling is dat de energiewand dezelfde kleur krijgt als de huidige gevel – op die manier krijgt de verwerde buitenkant een “esthetische update”, terwijl “het aanzien niet

verandert”, zegt Maessen.

Een bijkomend voordeel is dat de ‘schil’ van het gebouw – “de donkere platen met daar- Lees verder op pagina 8

Nee, nee, nee.
Wat nu?

“

‘Nee, nee en nog eens nee’, zo vatte *Observant* het afschieten van het voorstel voor een bestuurlijke integratie van de UM en het azM samen. Alle medezeggenschapsorganen keerden zich tegen de fusie. Zelden heb ik zo veel negatieve reacties gehoord, zowel van mensen binnen de UM als daarbuiten. Zelfs diegenen die zich meestal op de vlakte houden en afwachten hoe de wind waait, spraken zich nu duidelijk uit tegen de fusie. Hoe kon het CvB zich zo vergissen hoe het plan voor de bestuurlijke integratie - het Maastrichtse model - zou vallen binnen de academische gemeenschap?

Kennelijk is het CvB het contact met de academische gemeenschap kwijtgeraakt en weet het niet meer wat er leeft buiten de Minderbroedersberg. Een collegevoorzitter, Rianne Letschert, die een beetje te veel in haar eigen overtuigingskracht was gaan geloven en dacht dat ze met haar persoonlijke overwicht dit zou kunnen doordrukken. Een collegevoorzitter, die veel tijd besteedde aan nevenwerkzaamheden en vooral bezig was met haar carrière na de UM. Een collegevoorzitter die de andere leden van het CvB en de decanen van de faculteiten domineerde. Ook de decanen, die dichter bij de werkvloer staan, treffen blaam. Zij boden te weinig weerwerk en hebben de collegevoorzitter kennelijk niet gewaarschuwd hoe dit plan zou vallen. Van de deskundigheid die er binnen de UM is over de gevolgen van bestuurlijke integraties en over de politieke risico's die de UM en het azM lopen, is ook vrijwel geen gebruik gemaakt door het CvB. Hoe nu verder? Het probleem lijkt het grootst voor het azM. Het ziekenhuis kampt met ontevredenheid onder het personeel. Het krijgt ook te maken met de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet Jetten op de medisch-specialistische vervolopleidingen en de beschikbaarheidsbijdrage academische zorg. De schade voor de UM is daarmee vergeleken beperkt en zit vooral in de vertrouwensbreuk tussen het CvB en de academische gemeenschap. Het CvB en de decanen zullen de komende tijd moeten gebruiken om de binding met de academische gemeenschap te herstellen. Ze zullen de academische gemeenschap moeten betrekken bij het uitzetten van een nieuwe strategische koers voor de UM.

”

Wim Groot,
hoogleraar gezondheidseconomie en
hoogleraar evidence based education

Lijsttrekker: “Jammer dat ik zelf het project niet af kan maken”

Student in gemeenteraad via voorkeursstemmen

“Erg onverwachts” gaat tweedejaars rechten Aurele Boesten de Maastrichtse gemeenteraad in voor M:OED. Ze stond op de tweede plek, maar kreeg vorige week woensdag tijdens de gemeenteraadsverkiezingen meer voorkeursstemmen dan de nummer één: gezondheidswetenschapstudent Bram van den Berkmortel.

Het tweetal ging nadrukkelijk het lijsttrekkerschap aan als duo, ze waren beiden het gezicht van de partij, dus de kans dat dit zou gebeuren was aanwezig. Van den Berkmortel spreekt van een “gekke tijd, we wisten al vanaf woensdag dat er één zetel was en dan ben je opeens twee dagen lang elkaars concurrent”.

Toen vrijdag bij het bekendmaken van de voorkeursstemmen duidelijk werd dat Boesten 139 stemmen meer had behaald dan Van den Berkmortel, “overrompelde” dat hen toch. Na onderling overleg besloot Boesten de zetel in te nemen. Geen lichte taak, zegt ze. “Het is een grote verantwoordelijkheid. Gelukkig kun je zowel het werk voor de raad als voor de studie

voor een groot deel zelf indelen. Daarom denk ik dat het goed te combineren is.”

Voor Van den Berkmortel kwam de uitslag als een klap, hij stond immers aan de wieg van het “project”. In november 2025 wordt hij benaderd door M:OED, de partij is op zoek naar een nieuwe lijsttrekker nu het huidige raadslid Martin van Rooij een stapje terug wil zetten. “Ik was al langer bezig met de vraag hoe je meer studenten in de raad kunt krijgen.” Aangezien M:OED zich altijd als studentenpartij heeft geprofileerd, is samenwerking een “logische keuze”.

Van den Berkmortel verzamelt een team van nieuwe mensen om zich heen, onder wie Boesten, wordt gezamenlijk lijsttrekker en doet vanaf december ervaring op als burgerraadslid. “Dat ik het project nu niet kan afmaken doet pijn. Ik hoop dat die steeds meer plaats maakt voor trots, we hebben toch bijna de helft meer stemmen dan vier jaar geleden gehaald.” Hij zal Boesten de komende tijd ondersteunen, maar of hij ook na de zomer actief blijft voor de partij, weet Van den Berkmortel nog niet. “Het

is nog allemaal heel vers. Daarbij studeer ik dit jaar af en nu zijn alle opties weer open, ik hoef niet per se in Maastricht te blijven.”

Ondertussen bereidt Boesten zich voor op het werk als eenmansfractie. “Ik zal de samenwerking met andere partijen moeten opzoeken, anders krijg je niets voor elkaar.” Ze hoopt dat de regels rondom nieuwe studentenkamers worden versoepeld en dat het fietsdepot, waar foutgeparkeerde fietsen belanden, ruimere openingstijden krijgt. “Dat zou al een groot verschil maken, al zou ik het liefste willen dat ook de boete van 50 euro omlaag gaat.”

Boesten is de enige student in de Maastrichtse gemeenteraad. Alleen Jules Ortjens (Volt) is ook aan de Universiteit Maastricht verbonden, als docent Europese integratie en politieke geschiedenis bij de faculteit Arts and Social sciences. Herkozen SP-raadslid Stephanie Blom werkte tot voor kort ook als docent, in haar geval bij het University College Maastricht, maar heeft sinds 1 maart een nieuwe baan.

Cleo Freriks

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Stella Thomassen
(Kanne, België, 1967)

\ Onderzoeksassistent
biochemie bij de faculteit
Health, Medicine and Life
sciences

\ Burgerlijke staat:
single, één zoon (Liam, 27)

\ Woont in:
Maastricht

Foto: Joey Roberts

“
Mijn vader dronk graag bier, vandaar
mijn naam. Zo gaat althans het verhaal
”

Een leven lang UM. Ik loop hier inderdaad al lang rond, sinds mijn twintigste. Ik studeerde biochemie in Turnhout en moest stagelopen. Mijn ouders zagen de bui al hangen, die dachten dat ik naar Antwerpen zou gaan en ze mij dan elke dag heen en weer moesten rijden. Mijn moeder is toen naar het ziekenhuis in Maastricht gegaan met het verhaal dat haar dochter een stageplek zocht. Ze werd doorverwezen naar de universiteit, een deurtje verderop. Een secretaresse daar belde de afdeling biochemie, vertelde tegen een dokter dat er een mevrouw aan de balie stond om haar dochter te promoten. Mijn moeder had zelfs ons hondje Pinky meegenomen. Dat brak het ijs. Ik mocht komen solliciteren, ben afgestudeerd en heb daarna even in een ziekenhuis in Bilzen gewerkt. Maar al snel kwam ik weer terug naar Maastricht, om er nooit meer weg te gaan.

Welk boek ligt er op jouw nachtkastje? Ik ben niet echt een lezer, maar ik heb genoten van de serie *De Zeven Zussen* van Lucinda Riley, zo mooi geschreven. En zo'n dikke pil van Dan Brown vind ik ook heerlijk, maar ik lees vooral graag boeken over persoonlijke ontwikkeling. Een aanrader is *Volwassen worden voor volwassenen*, dat inzicht geeft in hoe je reageert op bepaalde zaken. Zo woont mijn moeder nog zelfstandig in Kanne, mijn vader is overleden tijdens corona. Omdat ik alleen ben, voel ik me vaak de aangewezen persoon om naar haar toe te gaan als ze iets nodig heeft. Dat doe ik graag, in de weekenden, maar als ik eens niet ga, bekruipt me toch een schuldgevoel. Dit boek leert je dat dat niet nodig is, je mag best kiezen voor jezelf.

De Nijmeegse Vierdaagse of de pelgrimstocht naar Santiago de Compostela? Santiago, twee jaar geleden heb ik de route vanuit Porto gelopen: 240 kilometer in dertien dagen. Vijf jaar geleden kreeg ik borstkanker, ik ben toen veel gaan wandelen om mijn hoofd leeg te maken en heb altijd gezegd dat ik die pelgrimstocht zou lopen als ik het zou overleven. Het was zwaar, met veel regen onderweg, maar als je eenmaal begint wil je niet meer stoppen. Ik was alleen, als ik zin had om onderweg te praten met iemand deed ik dat, maar als ik geen puf had, groette ik gewoon en liep lekker verder. Het begin van de tocht was nog spannend. Ik had drie apps geïnstalleerd voor de route, maar toen ik arriveerde in Porto had ik geen internet. Wat een stress, ik kon wel huilen. Aan mijn tas had ik zo'n schelp gedaan, het symbool van de pelgrimsroute, die heb ik er meteen afgehaald, ik dacht dat het over was. Ik wist gelukkig waar het vertrekpunt ongeveer was, daar ben ik naartoe gegaan. Toen ik aankwam, kreeg ik weer verbinding. Zonder zou het niet gelukt zijn, je moet onderweg steeds hotels boeken, dingen uitzoeken.

Hoe was jij als kind? Rebels, maar ook serieus. Ik kom uit een gezin met vier kinderen, twee jongens en twee meisjes. Mijn vader was een Nederlander, mijn moeder een Belgische. Ze ontmoetten elkaar in Kanne, waar meer cafés dan inwoners waren, haha. Ik had al snel een vriendje, ging veel op stap, samen met mijn jongste broer. Ik ben de enige van het gezin die verder is gaan studeren, mijn moeder hechtte daar veel waarde aan. Zij was huismoeder, mijn vader werkte bij de ENCI, we hadden het niet breed. Ondanks mijn soms

wat opstandige karakter werkte ik hard op school, ik wist dat ik niet kon blijven zitten, dat zou geld kosten dat er gewoon niet was. *Work hard, play hard* is mijn motto.

Voor mijn zoon doe ik alles. Ik heb hem alleen opgevoed, vanaf het moment dat hij een baby was, en mezelf vaak weggecijferd. Hij kwam op de eerste plaats, het is mijn beste beslissing ooit geweest om hem te krijgen. Ik heb hem altijd meegegeven zijn hart te volgen, veel te reizen en een open mind te hebben. Geef alles een kans en oordeel niet te snel, elk verhaal heeft twee kanten. Door te reizen leer je die ook te zien. Eigenlijk zou iedereen dat moeten doen, reizen verbreedt je horizon.

Ik ben vernoemd naar... Voluit heet ik Maria Christella Louisa Guillemine Désirée. Mijn vader dronk graag bier, je hebt de merken Cristal Alken en Stella Artois, vandaar mijn tweede naam. [lachend] Althans, dat is een versie van het verhaal. De andere is dat mijn ouders me niet wilden vernoemen naar mijn oma Christine, de moeder van mijn moeder, omdat ik al Maria heet, naar mijn moeder. In Kanne noemen ze mij Noella, ik ben op 23 december geboren. Maar ik ben zelf eigenlijk al snel Stella gaan gebruiken, ik hou ook wel van bier.

Film of serie? Ik kijk geen televisie meer sinds de watersnood in Heugem, de wijk waar ik woon, in 2021. Mijn huis staat langs de Maas, het water kwam tot vijf centimeter van mijn voordeur. Al mijn spullen moesten naar boven, de tv ook. Sindsdien staat-ie daar. Het was best spannend, ik werd geëvacueerd, ben naar mijn moeder in Kanne gegaan. Zij woont langs het kanaal en moest eigenlijk ook weg, maar we zijn gebleven. Ik ben de hele nacht op geweest, de volgende dag kon ik weer naar huis.

Mijn ziekte heeft me veranderd. Ik ben dankbaar dat ik het heb overleefd. Elke dag is een cadeautje, ik sta nu veel bewuster in het leven, het kan zo over zijn. Vorig jaar liep ik van Assisi naar Rome, het was in de zomer, zo heet en ook nog in de Apennijnen. Op Facebook stond dat alleen the bravest of the brave die tocht kunnen voltooien. Daar hoor ik mooi bij.

Deborah Blekkenhorst

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

Maastrichtse onderzoeker werkt aan 'slimme schoenen' die blessures tegengaan

"Ik zie sporters straks wel met die zooltjes rondlopen"

Een 'slim' zooltje in je sportschoen dat je tips geeft om blessures te voorkomen of je juist helpt bij het herstel daarvan. Dat kan zomaar de toekomst worden, denkt bewegingswetenschapper en hardloper Bas Van Hooren, die eraan werkt in zijn Maastrichtse lab.

"Ben je *ready*? Dan doen we die oefening nog een keer." Een bezwete badmintonster, beplakt met tientallen sensoren, begint aan haar volgende reeks korte sprintjes, waarbij ze telkens 180 graden moet keren. Even later volgt een tiental sprongetjes. Camera's aan het plafond leggen elke beweging minutieus vast, in de vloer verwerkte platen meten de kracht waarmee ze zich afzet. Aan de zijkant ziet een groepje promovendi en studenten alle data binnenstromen op meerdere grote schermen en tablets.

Bas Van Hooren kijkt stralend toe. Dit is een van de zo'n dertig teamsporters – onder wie ook voet-, volley- en basketballers – die hij en zijn team afgelopen maanden verwelkomden in deze 'sporthal' vol apparatuur aan de Universiteitssingel 50. Even verderop is er een vergelijkbare ruimte met een hardloopband, waar al tientallen hardlopers langskwamen, "van beginners tot Olympiërs".

Het doel? Het verder ontwikkelen van 'slimme' zooltjes. "Die kun je in een (sport)schoen plaatsen en bevatten sensoren die bij iedere stap de druk, versnelling en positie van de voet meten", vertelt Van Hooren. Een Eindhovens bedrijf bracht dit product jaren geleden al op de markt, maar een groot succes werd het nog niet. Niet heel vreemd, meent de onderzoeker, want op zichzelf zeggen de meetgegevens van het zooltje de

gemiddelde sporter vrij weinig. Die heeft kant-en-klaar advies nodig, zoals 'Zet kleinere stappen, want er komt momenteel te veel kracht op je knie'.

Mechanische belasting

Daar is behoefte aan, weet Van Hooren als hardloper – geen onverdienstelijke overigens, hij stond meer dan eens op het podium op NK's, veroverde goud op de 3000 meter indoor in 2017, en eindigde vorig jaar nog als elfde op het EK halve marathon. "Tijdens het rennen belast je je lichaam op twee manieren", legt hij uit. Allereerst door energie te verbruiken. "Dat kun je zelf redelijk inschatten, door bijvoorbeeld te letten op je hartslag en ademhaling. Dit is ook wat 'slimme' sporthorloges en -apps proberen te meten." Maar er is ook een 'mechanische' belasting: de voortdurende druk en klappen die je spieren, botten en pezen moeten verwerken. "Die merk je eigenlijk niet, totdat het te laat is. Ik weet er zelf alles van, ik heb zowat elke 'populaire' blessure gehad. Het zou enorm helpen als je die mechanische belasting kunt monitoren." En dus besloot hij in 2019, toen hij als promovendus aan de slag ging in Maastricht, om het Eindhovense product "door te ontwikkelen". Met als voornaamste vraag: kun je aan de hand van de 'simpele' meetgegevens van het zooltje bepalen

in hoeverre bijvoorbeeld de hamstring, achillespees of knie zijn belast tijdens een rondje hardlopen of potje voetbal? Daar komen de sporters in het lab van pas: tijdens de oefeningen dragen zij de slimme zooltjes. "Die meetgegevens kunnen we vervolgens koppelen aan de uitgebreide data die we zelf verzamelen via alle sensoren en camera's. Op die manier proberen we verbanden te vinden en modellen te ontwikkelen die aan de hand van de simpele gegevens van het zooltje kunnen schatten wat er in het lichaam gebeurt." Zodat sporters uiteindelijk niet al die complexe meetapparatuur, maar alleen het zooltje nodig hebben om een beeld hiervan te krijgen.

Tijdens zijn promotie bewees Van Hooren al dat er muziek zit in dat idee. Hij stuurde ruim tweehonderd recreatieve hardlopers de straat op, uitgerust met het zooltje en een app met een eerste versie van zijn modellen. "De ene helft van de groep ontving tijdens het lopen via de app instructies om anders te bewegen bij overbelasting, de andere niet. Na een half jaar, waarin de deelnemers minstens twee keer per week een rondje hardliepen, bleek dat de eerste groep de helft minder blessures had opgelopen."

Met de metingen van afgelopen maanden wil hij zijn modellen verder ontwikkelen. "Waarbij we nu dus ook naar teamsporters kijken, omdat die weer heel andere bewegingen maken, zoals springen en snel draaien." Daarnaast hoopt hij dat het in de toekomst niet alleen bij het voorkomen van sportblessures blijft, maar het zooltje ook ingezet kan worden tijdens de revalidatie van zulke blessures en zelfs andere aandoeningen. "Dan kan het helpen om overbelasting tegen te gaan, maar ook onderbelasting, bijvoorbeeld omdat mensen te voorzichtig zijn. Dat laatste speelt bijvoorbeeld ook een rol bij artrose."

Het vuile werk

Een andere vraag: is het mogelijk om het zooltje nog persoonlijker te maken? "We schatten hoeveel kracht op spieren, botten en pezen wordt uitgeoefend. Maar hoe die deze kracht precies verwerken, hangt af van zaken die per persoon verschillen, bijvoorbeeld hoe stijf je pezen zijn en welke dwarsdoorsnede je bot heeft. In het ideale geval neem je die informatie ook mee, om de adviezen nog beter te maken. We kijken nu of dat mogelijk is zonder metingen met dure apparatuur. Want anders is het misschien wel interessant voor topsporters die toegang hebben tot zulke faciliteiten, maar heeft de gemiddelde persoon er niks aan."

Van Hooren hoopt binnen een half jaar verbeterde modellen klaar te hebben, die over een jaar "in een app kunnen". Knapt hij op deze manier niet het vuile werk op voor het commerciële bedrijf dat de zooltjes ontwikkelt? "Ik snap dat je dat zo kan zien, maar in wetenschappelijke zin leren we hier ook veel van. En als het werkt, kunnen andere bedrijven die modellen ook gebruiken. Zo belanden de onderzoeksresultaten niet in een la, maar vinden ze echt hun weg naar de praktijk."

Wanneer deze zooltjes op de markt komen? "Ik hoop snel, maar dat ligt aan de bedrijven. Die bepalen ook zelf of ze zich op recreatieve sporters of profs richten. Real-time instructies over je manier van bewegen zijn vooral interessant voor die eerste groep; topsporters hebben hun techniek vaak al geoptimaliseerd. Zij zouden meer hebben aan advies voor trainingsprogramma's. Denk aan: 'Door overbelasting zit je tegen een blessure aan, het is verstandig om die zware training of wedstrijd even over te slaan.' Daar werken we momenteel ook aan. We merken dat veel profteams geïnteresseerd zijn. Handig, als je de kans kunt verkleinen dat jouw 'Messi' zijn kruisband afscheurt. Ik zie dat wel gebeuren: dat iedere profvoetballer straks met zo'n zooltje rondloopt. Al hoop ik dat ook recreatieve sporters en patiënten er profijt van gaan hebben, dat is natuurlijk een veel grotere groep."

Dennis Vaendel

Een hardloper in het Maastrichtse lab. Camera's en sensoren registreren de belasting op zijn lichaam terwijl hij op een loopband rent
Foto: Joey Roberts

Wie zelf wil sporten in het lab van Van Hooren: er zijn nog proefpersonen welkom. Hardlopers moeten de marathon onder de 3:30 (mannen) of 3:50 (vrouwen) kunnen rennen, of het equivalent daarvan op een kortere afstand. Voor teamsporters zijn er minder harde voorwaarden, zolang "je maar enige ervaring hebt en redelijk behendig bent". Geïnteresseerden kunnen mailen naar: b.vanhooren@maastrichtuniversity.nl

Therese Grohnert (39)
/ universitair hoofddocent
bij het departement
Education Development
and Education Research
van de School of
Business and Economics
/ promoveerde in 2017
/ komt uit Duitsland
/ woont samen in
Maastricht / Reistijd naar
de UM: drie minuten
lopen / Rapportcijfer
werk-privébalans: zeven

Maastricht Young Academy en Observant

“Een dag in het leven van...” Het was Boukje Compen, lid van de Maastricht Young Academy (MYA), die vorig jaar aanklopte met de vraag of er samengewerkt kon worden met Observant om de lezers een inkijkje te geven in het (werk)leven van jonge wetenschappers “en alles wat daarbij komt kijken”. Velen werken structureel over, voelen een enorme druk om te presteren. Het is uiteindelijk de uitdaging om alle ballen, op het werk én thuis, in de lucht te houden. Observant stelde voor om duo’s te interviewen; na Jenny Schell-Leugers en Gabriel Paiva Fonseca (Observant 15) zijn nu Therese Grohnert en Boukje Compen aan de beurt.

Jonge(re) wetenschappers
over hun werk-privébalans

“Je wordt in het diepe gegooid als beginnende UD en moet het zelf uitzoeken”

Wie na een promotie- of postdoctoraal traject universitair docent wordt, zal even moeten slikken. “Je wordt in het diepe gegooid”, zeggen Therese Grohnert en Boukje Compen in dit duo-interview over werkdruk, Erkennen en Waarderen en de eisen die aan wetenschappers worden gesteld, zowel binnen als buiten de Universiteit Maastricht. “Als promovendus had ik vijf vergaderingen in de week, nu heb ik er tien op één dag.”

Tekst: Riki Janssen

Foto's: Ellen Oosterhof

“We herhalen steeds opnieuw de boodschap dat het niet nodig is om tien publicaties per jaar te hebben. Het gaat om de kwaliteit van wat je doet. En als dat, naast onderwijs, één mooi artikel is, dan is dat oké. Toch zijn mensen altijd geneigd meer te doen.” Dat zei de nieuwe rector Jan Smits onlangs in zijn afscheidsinterview als decaan van de rechtenfaculteit. Er verschijnt een brede glimlach op de gezichten van Boukje Compen, universitair docent bij de FHML, en Therese Grohnert, universitair hoofddocent bij de SBE. Ze zijn lid van de Maastricht Young Academy, houden zich bezig met docentprofessionalisering en hebben betrokken leidinggevenden die zeggen: “Doe je niet te veel? Pas goed op jezelf.” En, net als de nieuwe rector: “Je hoeft niet zoveel te publiceren.”

Heel aardig, zeggen de twee, maar als puntje bij paaltje komt zit de academische wereld buiten hun vakgroep toch nog net wat anders in elkaar. Compen: “Onlangs boog een onafhankelijke facultaire commissie, die bestaat uit mensen die mij niet kennen, zich over mijn cv om te beoordelen of ik in aanmerking kwam voor promotie. Zij vragen naar documenten en dan blijken het aantal publicaties en de impactfactor [hoe vaak is een artikel geciteerd] heel belangrijk, terwijl ik – conform mijn contract – de meeste tijd aan onderwijs (40 procent) en docentprofessionalisering (40 procent) besteed, en slechts een dag in de week (20 procent) tijd heb voor onderzoek.” Ze is afgelopen zomer bevorderd tot UD1, de hoogste UD-rang, maar kreeg wel de boodschap dat het qua publicaties “nog geen denkerende score was”. Ook was ze volgens de commissie weinig in de media.

Harde feiten

Herkenbaar, vindt Grohnert. “En dit gebeurt niet alleen binnen de UM. Ook als je bij NWO [landelijke onderzoeksfinancier] een subsidie aanvraagt zijn de traditionele criteria nog altijd van groot belang. Men probeert dat te ondervangen door een ‘narratief cv’ waarin je uitlegt wat je allemaal hebt gedaan, maar een cultuurverandering vraagt veel tijd. We praten over Erkennen en Waarderen, over academisch burgerschap, we willen dat wetenschappers niet op alle vlakken hoeven te excelleren en we willen erkenning voor de talrijke rollen - begeleiding PhD-kandidaten, geven van onderwijs, managementtaken, onderzoek, enzovoort. Maar die harde feiten geven de beoordelaars, denk ik, een gevoel van controle. Zij zijn immers zelf in deze traditie opgevoed.”

En vanwege die oude criteria halen de twee met gemak de 40 (Compen) en 38 uur (Grohnert) die in hun contract staan. De extra tijd steken ze in het organiseren van congressen, managementtaken, Maastricht Young Academy, en tal van andere klussen die in hun ogen horen bij een goed academisch burgerschap. Dit laatste maakt geen officieel onderdeel van de functieschrijving uit, maar er wordt stilzwijgend vanuit gegaan dat wetenschappers er een bijdrage aan leveren. “Niemand zegt dat het moet, we doen het ons zelf aan, maar als je het doet, word je er enorm voor beloofd: in promotiekansen en het binnenhalen van onderzoeksgeld”, weet Grohnert.

Overuren

Hoe zit het met hun werk-privébalans? Verrassend genoeg valt die helemaal niet slecht uit. Een zeven voor Grohnert en een acht voor Compen. Hadden we dezelfde vraag drie tot vier jaar eerder gesteld, dan was het een dikke onvoldoende geweest, concluderen ze eensgezind. Alles heeft te maken met ervaring, met gewinning aan een functie - UD en UHD - waarin je veel ballen tegelijk in de lucht moet houden en een hoop verantwoordelijkheid hebt.

De overgang van promovendus en postdoc naar het UD-schap is een grote, weten ze uit eigen ervaring. “Een PhD- of postdoc-traject, dat vooral om onderzoek draait, bereid je niet voor op werken in de academie.” Eenmaal UD stapelt het werk - van managementtaken tot PhD-begeleiding - zich op, zegt Compen die nu officieel één dag (Grohnert twee) voor onderzoek overhoudt. “Je hebt vooraf geen idee wat er allemaal bij komt kijken.” Grohnert: “Je wordt in het diepe gegooid en moet het zelf uitzoeken. Als promovendus had ik vijf vergaderingen in de week, nu heb ik er tien op één dag. Tegelijkertijd komen er dagelijks zo’n zestig tot zeventig mails binnen.” Los daarvan is de relatieve vrijheid van een promovendus ook verdwenen. Compen: “Ik kon toen grotendeels mijn eigen tijd indelen. Nu staat mijn agenda heel lang van tevoren al best vol met onder andere docentprofessionaliseringstrainingen waarmee niet te schuiven valt. Dat viel me echt tegen en gaf me in combinatie met de vele mails over lopende zaken een gevoel van haast.”

‘Ik mag blijven, tenzij’

Wat het voor Grohnert in haar beginjaren als universitair docent extra zwaar maakte, was de oude regeling dat de faculteit pas na vijf jaar besloot of de UD in kwestie een vast contract kreeg. “Dat gevoel van ‘ik mag blijven, tenzij’ gaf veel stress. Nu ik een vaste baan heb en ook veel beter weet waar ik sta binnen ons departement, is die existentiële twijfel weg.” Ondanks dat gaat ze zuinig met haar energie om, ze moet wel, want ze kampt al vier jaar met long covid. “Ik zat in een rolstoel maar kan nu weer 1,5 tot 2 uur wandelen. Een enorme vooruitgang. Ik heb in het ziekenhuis geoefend om mijn grenzen goed te bewaken. Ik ben begonnen met acht uur werken en steeds gekeken welke taken haalbaar zijn. Ik heb nooit gedacht om van baan te veranderen, ik vind dit werk heel erg fijn, ik wil niets anders. Ik maak nog wel overuren, maar een stuk minder dan mijn collega’s die me altijd gesteund hebben. Ik werk veel thuis, doe veel online, neem pauze en heb een routine ontwikkeld om na een dag ook echt te stoppen met werken.”

Compen, die door nieuwe regelgeving al na een jaar een vast contract als UD kreeg, neemt nooit pauze. Ze begint met werken zodra ze de trein instapt van Weert naar Maastricht. Ze is de afgelopen tijd wel begonnen aan een sportopleiding ‘krachttraining op muziek’, “als afleiding, ik kon mijn werk moeilijk loslaten, ik was er ook buiten kantooruren veel mee bezig. Dat is nu minder.” Hoogstwaarschijnlijk draagt haar zwangerschap daaraan bij, net als haar vriend die regelmatig vraagt als ze weer aan het werk wil: ‘Moet dat nu? Of kan dat morgen ook?’

Het goede voorbeeld

Toen ze als promovendus in Antwerpen en Leuven meeging naar een congres, haalden haar collega’s tijdens iedere overstap de laptop boven tafel en gingen aan het werk, vertelt Compen. “Dat zou ik nu niet doen, ik vind dat geen goed voorbeeld.” Grohnert: “Het voordeel dat wij de transitie naar Erkennen en Waarderen meemaken, is dat we weten welk systeem beter is. We geven dus ook een ander voorbeeld aan onze promovendi. Als ik merk dat iemand ziek is, stuur ik die naar huis. De cultuur dat je ook met koorts doorwerkt, of doorgaat, ook al heb je al een paar dagen een ziek kind thuis, daar heb ik helemaal niets mee. Ik stuur ook geen mails in het weekend of in de avond. Dat ik soms in het weekend werk is mijn keuze. Die hoeft niemand te volgen.”

Tip aan de nieuwe rector

Wat is hun tip aan de nieuwe rector om de werk-privébalans sterk te

Boukje Compen (33)
/ universitair docent
bij de vakgroep
Educational
Development &
Research van de
faculteit Health
Medicine and Life
sciences / promoveerde
in 2021 / komt uit
Nederland / woont
samen in Hamont,
België / Reistijd naar
de UM: in totaal
80 minuten met de
auto, trein en fiets /
Rapportcijfer werk-
privébalans: acht

verbeteren? “We moeten collectief nadenken hoe wij onze energie besteden. Moeten we over alles vergaderen”, vraagt Grohnert zich af. “Het is mooi dat je iedereen overal bij wilt betrekken, heel democratisch en soms ook heel belangrijk, maar het is niet altijd nodig. Ik zit wel eens in een meeting met 25 mensen en twee punten op de agenda. Er is zo anderhalf uur gevuld. Soms moeten we kunnen zeggen: regel het maar, ik vertrouw je. Ik pleit voor een maximum aantal uren vergaderen per week. De rest is voor rust en ruimte om na te denken.”

Compen knikt instemmend ja. “Verder zouden we beter gebruik moeten maken van de sterke kanten van medewerkers. Niet iedereen heeft overal talent voor. Het idee vanuit E&W dat je je mag focussen op bepaalde taken is nog niet goed geland. We verwachten nog steeds alles van iedereen. Maar niet iedereen is een goede leider of een meester in onderwijs. Hier is veel winst te behalen.”

nieuws

Aan vervanging toe

Vervolg van pagina 3

achter isolerend materiaal die rond die betonnen kolos zitten” – sowieso aan vervanging toe was, zegt Maessen. “Daar lekt veel warmte weg. In de nieuwe situatie kan er zo’n 85.000 kuub gas per jaar bespaard worden. Dat is al meer dan de helft van de doelstelling die de UM zichzelf heeft opgelegd om haar totale gasverbruik in 2035 met 135.000 kuub te verminderen.” In combinatie met andere aanpassingen, zoals een energiezuiniger klimaatstelsel, beter isolerende beglazing en een omkeerbare warmtepomp, heeft het pand volgens onderzoek op den duur helemaal geen gas meer nodig, zegt Maessen. “Dat past

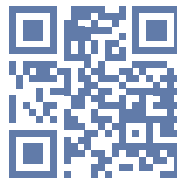
bij de ambitie van de gemeente om in 2050 volledig ‘gasloos’ te zijn.” Hij verwacht dat de aanbesteding volgende maand de deur uitgaat, waarna de bouw eind dit jaar of begin volgend jaar kan starten.

De komende vijftien tot twintig jaar worden ook andere universiteitsgebouwen onderhanden genomen. “Energiewanden zijn zeker niet overal mogelijk, maar betere isolatie en energiezuinigere installaties bijvoorbeeld wel. De precieze planning hiervan moet echter nog uitgewerkt worden – het kost immers ontzettend veel geld en je moet goed nadenken over de logistiek.”

Dennis Vaendel

colofon

Redactie Wendy Degens (hoofdredacteur), Deborah Blekkenhorst, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Riki Janssen, Stefan Moens (financieel medewerker), Dennis Vaendel **Telefoon** 043 3885390
E-mail observant@maastrichtuniversity.nl
Website www.observantonline.nl
Aan dit nummer werkten mee Wammes Bos, Wim Groot, Tom Smejka **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen** Maud Bovelanders, Susanna MacDaniel **Druk** Janssen/Pers Gennep **Advertenties** Zie alle info onder het kopje ‘service’ op onze site.

HELP

**DIEREN IN NOOD
WORD VRIJWILLIGER**

Meld je aan bij de dierenambulance

dierenbescherming.nl

**PODCAST
OBSERVANT**

HET AUDIOZUSJE VAN HET WEEKBLAD VAN DE UNIVERSITEIT MAASTRICHT, waarin we je bijpraten over wetenswaardigheden, bijzonderheden en nieuws over de universiteit en het studentenleven.

Ben jij wetenschapper en wil je over jouw onderzoek een Nederlandstalig publieksboek schrijven?

Dien dan uiterlijk 30 juni 2026 een aanvraag in voor een Lira Fonds-beurs van €37.500: lirafonds.nl

SUMMER SCHOOL

Houd je van schrijven en wil je er (nog) beter in worden?

Observant biedt in augustus de achtdaagse schrijfcursus ‘Journalistiek en Effectief Schrijven’ aan voor iedereen die een passie heeft voor het geschreven woord.

Voor meer informatie/aanmelding, scan deze QR-code

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN- ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP **WWW.OBSERVANTONLINE.NL**